

ՀԱՏՈՒԿ ԹԵՄԱ . ԵՐԿԻՆՔՆԵՐԸ ԵՎ ԵՐՐՈՐԳ ԵՐԿԻՆՔԸ SPECIAL TOPIC: THE HEAVENS AND THE THIRD HEAVEN

ՀԿ-ում «երկինք» տերմինը սովորաբար ՀՈԳՆԱԿԻ է (այսինքն՝ *shamayim*, BDB 1029, KB 1559): Եբրայերեն տերմինը նշանակում է «բարձրություն»: Աստված բնակվում է բարձրում: Այս հասկացությունը արտացոլում է Աստծո սրբությունն ու գերազանցությունը:

Ծննդ. 1:1-ում ՀՈԳՆԱԿԻՆ «երկինքները և երկիրը» դիտարկվել է որպես թե Աստված ստեղծել է (1) այս մոլորակից վեր մթնոլորտը կամ (2) ամբողջ իրականությունը նկատի ունենալու կերպ, (այսինքն՝ հոգևոր և ֆիզիկական): Այս հիմնական հասկացությունից ելնելով այլ տեքստեր մեջբերում են նկատի ունենալով երկինքների մակարդակները՝ «երկինքների երկինքը» (տես՝ Սաղմ. 68:33) կամ «երկինքը և երկինքների երկինքը» (տես՝ 2 Օր. 10:14, 3 Թագ. 8:27, Նեեմ. 9:6, Սաղմ. 148:4): Ռաբբիները ամփոփում են, որ հնարավոր է գոյություն ունեն՝

1. երկու երկինք (այսինքն՝ Ռ. Հուդա, Հագիգա 12բ)
2. երեք երկինք (Կտակ. Ղևի 2-3, Եսայու համբարձում 6-7, Միդրաշ Թեհիլիմ Սաղմ. 114:1)
3. հինգ երկինք (III Բարուքի)
4. յոթ երկինք (Ռ. Միմոնր. Լաքիշ, Եսայու համբարձումը 9:7)
5. տաս երկինք (II Ենովք 20:3բ, 22:1)

Այս բոլորը նպատակ ունեն ցույց տալու Աստծո առանձնացումը ֆիզիկական ստեղծագործությունից և / կամ Նրա գերազանցությունը: Երկինքների ամենատարածված թիվը ռաբբիական Հուդայականության մեջ յոթն է: Ա. Զոհենի *Բողոք մարդկանց Թարմուդդ* (էջ՝ 30) գրքում ասվում է, որ սա կապված է տիեզերական ոլորտների հետ, սակայն ես կարծում եմ, որ այն նկատի ունի յոթը որպես կատարյալ թիվ (այսինքն՝ ստեղծագործության օրերը՝ յոթ խորհրդապատկերելով Աստծո հանգստության օրը Ծննդոց 2:2-ում):

2 Կորնթ. 12:2-ում Պողոսը նշում է «երրորդ» երկինք (հունարեն *ouranos*) որպես Աստծո անձնական, փառահեղ ներկայությունը մատնանշող խոսք: Պողոսն Աստծո հետ անձնական հանդիպում էր ունեցել: